

Posudek BP Michala Ctibora *Duál v Kronice trojánské*

BP s diachronní tematikou jsou dnes spíše na ústupu vzhledem k tomu, že v bakalářském studiu se historická jazykověda příliš nevyučuje. Přesto si Michal Ctibor jedno takové diachronní téma vybral – ujal se úkolu prozkoumat duál v Trojánské kronice v kontextu vývoje duálu v celém historickém období češtiny.

Od počátku si přitom počínal velmi samostatně a promyšleně. Za východisko si zvolil klasifikaci A. Cunyho, aplikovanou před více než 100 lety na řečtinu; tuto klasifikaci pro češtinu dotváří o duál kontextový a i v další práci se sekundární i primární literaturou prokazuje tvůrčí a zdravě kritický přístup. Výhodou mu je znalost latiny a řečtiny i schopnost číst v angličtině a francouzštině. V úvodní kapitole s přehledem podává problematiku kategorie čísla v indoevropštině, pak navazuje kapitola o užívání duálu v češtině a podnětné pasáže o jeho reflexi ve starších i současných mluvnicích a perspektivě dalšího vývoje. V této vývojové části chybí snad jen zmínka o stavu duálu ve slovanských jazycích – např. důsledné užívání kontextového duálu ve slovinštině by mohlo být zajímavým pendantem k situaci ve starší češtině, ale je pravda, že pro samotné téma práce není tato odbočka nezbytná. V další kapitole následuje obvyklé představení excerpované památky. Autor si tu mimoděk všimá některých zajímavých textových nesrovnalostí mezi předlohou Trojánské kroniky a Vergiliovou Aeneidou, které sice bezprostředně nesouvisejí s tématem práce, ale mohly by se stát předmětem dalšího bádání. Samotná analýza duálu v kronice je provedena přesně, v přehledných tabulkách a v duchu stanovených kritérií, a i když celkové výsledky nejsou příliš překvapivé, podává zajímavý a cenný obraz o stavu duálu v příslušném období.

Silnou stránkou práce je její jazykové zpracování. Autor úspěšně balancuje na hranici odborného a esejistického stylu (aniž by ke druhému příliš sklouzával), text je tím pádem čtivý, formulace přitom přesné, práce s poznámkovým aparátem a citovanou literaturou suverénní. Poněkud nepřehledná se mi zdá pouze formulace na s. 6 týkající se kolektiva; až úsměvně spekulativní se mi pak jeví myšlenka, že by přijetí eura mohlo ohrozit stabilitu tvaru *dvě stě*, který je nyní podporován častým užíváním bankovky s nominální hodnotou 200 Kč (pozn. s. 22). Jinak kromě jednoho odhaleného překlepu a poněkud netradičního členění seznamu použité literatury nemám k práci žádné další připomínky.

BP Michala Ctibora je v kontextu prací tohoto druhu mimořádně dobře a vyzrále napsaná. Nebál bych se zkusit připravit některé její části k publikaci – ať už se to týká pasáží týkajících se duálu v Kronice trojánské, či ústupu duálu vůbec, nebo i textového srovnání Guidonovy předlohy kroniky s Vergiliem – tento námět by samozřejmě potřeboval důkladnější zpracování a mohl by se stát i základem některé další graduační práce. Autor zkrátka prací prokázal značný odborný potenciál, který by bylo dobré dále rozvíjet.

Hodnocení: výborně

doc. PhDr. Jiří Rejzek, Ph.D.